

اجرای نمایش خیابانی ویژه دهه آخر صفر

اجرای نمایش‌های خیابانی ویژه دهه آخر صفر به همت مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی در جوار حرم رضوی آغاز شد. به گزارش آستان‌نیوز، ۶ گروه نمایش یک یا دوفره شامل چهار گروه مشهدی و دو گروه از تهران و کرمانشاه در دو نوبت صبح و بعدازظهر در خیابان‌های منتهی به بارگاه ملکوتی امام هشتم(ع) از جمله مکان‌هان ویژه آماده‌شده از سوی آستان قدس رضوی در خیابان آیتا... واعظ طیبسی و همچنین حدفاصل باب‌الجواد(ع) و باب‌الرضا(ع) به اجرای برنامه می‌پردازند. «سلاخ»، «مقتل خوانی»، «عباس دست‌فرومن»، «غزل گمشده»، «هفتاد و هفت» و «رضای رضا» عناوین این نمایش‌هاست، مدت اجرای هر نمایش حداکثر بین ۱۰ تا ۱۲ دقیقه است و زائران و مجاوران می‌توانند با رعایت دستورهای بهداشتی دوران مقابله با بیماری کرونا آن‌ها را تماشا کنند. این اجراها تا شنبه، ۲۶ مهر ۹۹، هم‌زمان با سالروز شهادت امام رضا(ع)، ادامه خواهد داشت.

«باتو حالم خوبه» برای روزهای پایانی صفر

مجتبی حسنی تهیه‌کننده برنامه «با تو حالم خوبه» درباره این برنامه رادیویی و تدارک آن برای چهار روز پایانی ماه صفر توضیحاتی را ارائه داد. او به خبرگزاری صبا گفت: «با تو حالم خوبه» به مناسبت چهارشنبه‌های امام رضایی طراحی شده است که هر هفته روزهای چهارشنبه به صورت زنده از صحن انقلاب حرم امام رضا (ع) از رادیو جوان روی آنتن می‌رود. این برنامه در ۴ روز پایانی ماه صفر از روز چهارشنبه ۲۳ مهر تا روز شنبه ۲۶ مهر از استودیوی مستقر در پشت‌بام صحن انقلاب حرم رضوی به صورت زنده پخش می‌شود.

خیابانی در شیراز به نام استاد شجریان

اعضای شورای اسلامی شهر شیراز در جلسه علنی روز گذشته خود با نامگذاری یکی از معابر اصلی و مهم شیراز به نام زنده یاد استاد محمدرضا شجریان موافقت و آن را تصویب کردند. به گزارش ایسنا، براساس این مصوبه، نام خیابان روبروی آرامگاه حافظ، به نام زنده یاد شجریان، شخصیت‌نام‌آور عرصه موسیقی و آواز ایران، نامگذاری شد. شورای اسلامی شیراز همچنین ساخت سردیس یادبودی از استاد شجریان و نصب در خیابان یاد شده را مصوب کرد. این مصوبه شورا نیز برای عملیاتی شدن نیازمند تأیید فرمانداری شهرستان شیراز است. محسن هاشمی رئیس شورای شهر تهران نیز از انجام مکاتبه با شهرداری تهران برای اجرای مصوبه شورا برای نامگذاری خیابانی در این شهر به نام استاد شجریان خبر داده‌است.

برگزاری باشکوه مراسم بدرقه استاد شجریان

مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی دیروز با صدور پیامی از باشکوه برگزار شدن مراسم خاک‌سپاری استاد محمدرضا شجریان گفت. جعفر مروارید درباره برنامه‌ریزی‌های این مراسم توضیح داد: تمام سعی مدیریت استان بر این بود که نظر خانواده استاد، در نظر گرفته شود و به همین دلیل تا رسیدن خانواده استاد به مشهد، برنامه‌ریزی برای زمان برگزاری مراسم انجام نشد، همچنین مکان خاک‌سپاری بنا به نظر خانواده محترم ایشان تغییر کرد. به گزارش روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، او یادآور شد: درنهایت مراسم، با حضور خانواده‌استاد و هنرمندان و مردم هنردوست، در ساعت ۸ آغاز شد. همچنین به دلیل محدودیت حضور در آرامگاه برای رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی، تمهیدات لازم در جلوخان فردوسی انجام و مراسم برای علاقه‌مندانی که بیرون آرامگاه بودند، به صورت مستقیم پخش شد. جعفر مروارید همچنین گفت: استاد شجریان میراث جاودان این مرز و بوم است، او دل در گرو فرهنگ ایران زمین داشت و فرهنگ خردورزی ایرانیان را تعمیق بخشید و با انتقال هنرمندانه پیام معنویت و حکمت که در اشعار بزرگان شعر و ادب متجلی بود، نقش بی‌بدیلی در جامعه موسیقایی در قرون اخیر داشت.خاک‌سپاری ایشان در توس و آرامگاه فردوسی، نشان از علاقه ایشان به شعر و ادب پارسی است، امروز فرزند خراسان در وطنش آرام گرفت.

حافظ اگر به سبک سعدی می‌سرود چه می‌شد

مراسم بزرگداشت روز حافظ به همت محفل ادبی رواق ادب اداره کل کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی برگزار شد. به گزارش روابط عمومی این اداره کل حجت‌الاسلام عباس عبدا...پور، شاعر و مدرس حوزه و دانشگاه در این مراسم گفت: سنت غزل‌سرایی پیش از حافظ و با شعر سعدی هم در صورت و هم در محتوا و مضمون به پرداخت نهایی خود رسیده بود و اگر حافظ بر همان سبک و روش غزل می‌سرود او هم دچار تقلید می‌شد.او با اشاره به استعداد و قریحه شگرف حافظ در شعر و غزل خاطر‌نشان کرد: در هر غزل حافظ گرچه ابیات به لحاظ موضوعی می‌تواند متکثر و پراکنده به نظر آید ولی در نهایت یک موضوع محوری در غزل جلوه دارد.

او اهتمام به موسیقی معنوی در غزل حافظ را در بین شاعران فارسی‌زبان مورد توجه قرار داد و یادآورش: دربین انواع موسیقی شعر از جمله موسیقی بیرونی، موسیقی درونی، موسیقی کلاسی و موسیقی معنوی، حافظ بیش از همه شاعران به موسیقی معنوی در غزل خود پرداخته است.

قریبیان با «اکبر شاه» به سینماها باز می‌گردد

فرامرز قریبیان با فیلم «اکبرشاه» به سینماها باز می‌گردد. قریبیان سال گذشته در جریان برگزاری جشنواره فیلم فجر اعلام کرده بود «خروج» آخرین حضورش در سینمای ایران است اما روز گذشته علی روبین‌تن، در گفت‌وگو با خبرگزاری میزان اعلام کرد برای نقش اصلی فیلم جدیدش «اکبرشاه» با این باز یگر قرار داده بسته است.او همچنین گفت: اما شرط اصلی قریبیان برای حضور در پروژه پایان کامل بیماری کروناست تا هیچ‌کس از عوامل اثر در خطر نباشد.

شهریار

روزنامه شهرامید وزندگی

۲۳شنبه۲۱ مهر۱۳۹۹۲۴ شهریور۱۳۹۹شماره ۳۴۴۴

۱۴

فرهنگ و هنر

عشق از خراسان خیزد

پرونده‌ای در گرامیداشت مقام محمدرضا شفیعی کدکنی

آنا کوچکراند

«پشت در، ایستاده آن پاییز» که در نوزدهمین مهرش، استاد سخن ایران محمدرضا شفیعی کدکنی زاده شد و در هفدهمینش، استاد آواز ایران، محمدرضا شجریان پر کشید. «در آن آسمان شلوغ پاییزی، یک طرف ابرها بلاتکلیف، باز به رنگ‌های غریب...» حالا با امروز، چهار روز از رفتن یار آوازخوان شعرهای شفیعی می‌گذرد. «ای مهربان‌تر از برگ‌در بوسه‌های باران». او رفته است به دیدار سخن‌سرای بزرگ پارسی‌گوی و همسایه شاعر «پادشاه فصل‌ها» شده است. آن‌ها اخترانی تابان و جاودان در آسمان شعر و ادب و موسیقی خراسان و ایران هستند که این ماه مهر، آن‌ها را یکجاگرد هم‌آورده است، بزرگان خراسانی که دکتر شفیعی کدکنی علاقه‌ای ویژه به ایشان دارد. شهرآرآ بنا داشت ز زاروز استاد، پرونده‌ای در گرامیداشت شخصیت و جایگاه او منتشر کند.اسفر هجولایتی او –استاد شجریان- نشر این پرونده را چندروزی به تعویق انداخت. اینک همان مطالب تدبیرکدیده‌شده، پیشکش شما فرهنگ‌دوستان و دوستاران محمدرضا شفیعی کدکنی، شاعر و پژو‌هشگر برجسته ادب پارسی، با تأخیر ناخواسته و چندروزه. محمدرضا شفیعی کدکنی، زادهٔ ۱۹مهر ۱۳۱۸ خورشیدی در سرزمین‌سرسبز کنکن خراسان (جایی حدفاصل نیشابور و تربت‌حیدریه) همان‌جاکه «عشق از خراسان خیزد؛ از آن‌روی که عطار، خراسانی است.» همان خطه‌ای که خود را در هر لحظه‌ای، «جویای نیشابور»ش می‌داند. بیشترین و بهترین کارهایش را هم برای وطنش و برای عرفان خراسان و شناساندن پیران خراسان انجام داده است. تصحیح اسرار التوحید، تصحیح حالات و سخنان ابوسعید، تصحیح گزیده غزلیات شمس، تصحیح تاریخ نیشابور و ... اما سال گذشته انتشار تصحیح «تذکره‌الاولیا، ی شیخ عطار پس از ۴۰ سال ممارست در نگاشتن این کتاب، با اقبال شگفت‌انگیز مخاطبان روبه‌رو شد؛ آن‌هم در این وانفاسی بی‌توجهی به کتاب و گرانی. دیگر آثار تحقیقی مهم او، «شعر امروز خراسان»، «صور خیال در شعر فارسی»، «که‌پایان نامه‌اش بوده است»، «موسیقی شعر» و مجموعه شعرهای «در کوچه باغ‌های نیشابور» که شهرت بسیار یافت. «هزاره‌دوم آموی کوهی» با موسیقی زبانی فوق‌العاده و ... است. اما بهار امسال، سرانجام پس از ۳۲ سال منتشر نکردن مجموعه شعر، با «طفلی به نام شادی» آمد. «طفلی که دیری است گمشده است / با چشم‌های روشن برآق / باگیسویی بلند، به بالای آرزو / هر کس از او نشانی دارد / مارا کنار خیر / این هم‌نشان ما: یک سو خلیج فارس سوی دگر خزر.» چهره شاخص شعر معاصر ایران از سال ۱۳۴۸ که دوره دکتری ادبیات فارسی را در دانشگاه تهران به پایان برد، تدریس در دانشکده ادبیات این دانشگاه را تا امروز، ادامه داده است. او در مهر ۱۳۹۸ «نشان عالی هنر برای صلح» را به سبب بیش از نیم قرن تلاش در اعتلای فرهنگ و ادب پارسی دریافت کرد.

دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی، هم زمان

یکی از بزرگ‌ترین شاعران و نظریه‌پردازان ادبی معاصر ایران، بزرگ‌ترین پژوهشگر ادبیات عرفانی فارسی، یکی از بزرگ‌ترین نسخه‌شناسان و مصححان نسخ خطی، یکی از بهترین مقاله‌نویسان و یادداشت‌نویسان حوزه ادبیات و فرهنگ ایرانی و از بزرگ‌ترین استادان رشته زبان و ادبیات فارسی است.

دکتر محمدجعفر یاحقی، استاد و پژوهشگر ادبیات و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی او را به درختی شبیه می‌داند که ریشه‌هایش با مطالعات فرهنگ اسلامی و ادبیات کلاسیک فارسی و ادبیات عربی، قوت گرفته است و با استواری فکر و رأی و نظر، به قلمرو زبان فارسی وارد شده است. در این بین، آموخته‌های عرفانی‌اش از پیران عارف خراسان رانیز، در زبان و بیان سیال و آسانی خود جاودانه کرده است. درباره پیشینه

«من هیچ‌وقت به سراغ شعر نرفته‌ام؛ همیشه او بوده است که به دیدن من شتافته و اختیار از من ربوده است» گرمی آتش دل در کلماتم جاری ست، عاشقی در حرکات و سکناتم جاری‌ست، ذرات ای اهنم و جلوه آن مغناطیس، لحظه لحظه، همه، در جوهر ذاتم جاری‌ست. این سخنان دکتر شفیعی کدکنی در سرآغاز مجموعه شعر تازه او «طفلی به نام شادی» است که در کنار شعری از همین مجموعه، خوش نشسته است.

ددفتر شعر او با عنوان‌های «زیر همین آسمان و روی همین خاک»، «هنگامه شگفتن و گفتن»، «از همیشه تا جاودان»، «شیپور اطلسی‌ها» و «در شب سردی که سرودی نداشت» شعرهای کلاسیک(غزل و قصیده و ...) و نیمایی است که در این مجموعه در کنار هم جمع شده‌است. در گفت‌وگو با عباس ساعی، شاعر و منتقد ادبی مشهدی درباره «طفلی به نام شادی» و ویژگی‌های شاعری این چهره تکران‌نشدن تاریخ ادبیات کشور، خواهید خواند.

ادامه عرفان شاد

پیران خراسان

نگاهی به شادی وامید در شعر شفیعی کدکنی

فاطمه مجیدی

عضو هیئت علمی دانشگاه نیشابور

اگر بخواهیم یکی از مشخصه‌های شعری شفیعی کدکنی را که سروده‌های وی پر رنگ است نشان دهیم، بی‌گمان شادی‌بخشی و امید است. این ویژگی به خصوص اگر مقایسه‌ای بین شعر شفیعی کدکنی و اخوان ثالث انجام شود که در آغاز بسیار بر شعر شفیعی تأثیر گذاشته، بیشتر هم به چشم می‌آید. در شعر امید، «شب، شط علیلی، بی‌متهاب» است و برای انسان «امید رستگاری نیست» و شاعر «انتظار خبری» ندارد و همه جا «مستان است». اما در شعر شفیعی کدکنی جز در مجموعه‌های نخست او که تحت تأثیر اخوان رنگ و بوی ناامیدی را در آن می‌توان دید، در مجموعه‌های بعدی وی همیشه حرکت و پویایی و امیدبخشی و دعوت به امید موج

او به سراغ سرچشمه‌ها رفته است

پیشینه مطالعاتی و پژوهشی دکتر شفیعی کدکنی در گفت‌وگو با محمدجعفر یاحقی

دارد. او هم ادبیات و زبان عرب را خوب می‌داند و هم مطالعات حوزوی و دینی و ریشه‌دار اهل مدرسه را در نوجوانی و جوانی فرا گرفته است. این موضوع کمک بسیاری به استواری فکر و رأی و نظر و زبان ایشان در زبان فارسی کرده است. ارتباط زبان فارسی و عربی از این نظر بسیار مهم است و ایشان از کسانی است که این ارتباط را هر چه بیشتر در شعر و زبان و نگاه خودش ایجاد کرده است و بنابراین با استحکام بیشتری وارد قلمرو زبان فارسی شده است.

مطالعاتی و پژوهشی تأثیرگذار در تألیفات و تصحیحات دکتر شفیعی کدکنی، با یاحقی

ریشه در فرهنگ اسلامی و فرهنگ عربی

محمدجعفر یاحقی، یکی از مهم‌ترین جنبه‌های کار استاد شفیعی کدکنی را چه به عنوان شاعر و چه به عنوان استاد دانشگاه، ریشه‌ای می‌داند که در ادبیات کلاسیک فارسی و در ادبیات عربی دارد. او می‌گوید: فرهنگ اسلامی و فرهنگ عربی و حوزوی مطالعاتی و پژوهشی تأثیرگذار در تألیفات و تصحیحات دکتر شفیعی کدکنی، با یاحقی گفت‌وگو کرده‌ایم.

شعر همیشه جوان شفیعی

ساعی در ابتدا به برش‌مردن ویژگی‌های شاعری دکتر شفیعی کدکنی با تأکید بر مجموعه شعر «طفلی به نام شادی» می‌پردازد و می‌گوید: نمی‌شود هم شاعر خوبی بود و هم منتقدی خوب. چون شاعری محصول لحظات بای‌تابی است و با کشف و شهود همراه است. لذت‌به نقد هم هوشیاری است. بنابراین، این دوا یکدیگر، نوعی تقابل دارند. اما دکتر شفیعی، این تناقض را در وجود بزرگ خودش حل کرده‌است. یعنی هم شاعری بزرگ و هم سخن‌سنج و منتقدی دلسوز و بزرگ‌است و این از منحصر‌به‌فردترین ویژگی‌های اوست. او می‌افزاید: معمولاً شاعران هنگامی که پا به سن می‌گذارند، شعرشان ضعیف و طراوت و جوانی در شعرشان احساس نمی‌شود. اما در شعر شفیعی این موضوع،

شفیعی دوست دارد جوان‌ها سخنشان را پنهان نکنند

به دنبال «طفلی به نام شادی» در گفت‌وگو با عباس ساعی، شاعر

کمتر به چشم می‌خورد و در مجموعه شعر آخرش طفلی به نام شادی» همان طراوت و جوانی و همان تری و تازگی نخستین مجموعه شعرهای او را مشاهده می‌کنیم. این منتقد ادبی، به اعتدال در شعر شاعر «طفلی به نام شادی» اشاره می‌کند و می‌گوید که او هرگز در جنبه خاصی افراط یا تفریط نمی‌کند. در تصویرگری‌ها حد اعتدال را رعایت می‌کند. تصویرهایش، خیلی دور از ذهن یا پیش پا افتاده نیست. در استفاده از واژه‌های کهن نیز معتدل است. در استفاده از کلمات عربی هم همین‌طور.

بیزار از خفقان

به گفته این شاعر مشهدی، شفیعی بیشتر از هر شاعر دیگری به آزادی و انسان و انسانیت توجه دارد. شیفته ایران است. شکوهمندی

عرفان جاودانه در زبان

استاد دانشگاه فردوسی می‌گوید: دکتر شفیعی با اندیشه‌های عرفای خراسان و عارفانی که در سده‌های نخستین اسلامی می‌زیست‌اند، آشناست. آن‌ها که عرفان را تجربه می‌کردند تا دوره‌هایی که عرفان تثبیت شد و به خانقاه‌ها رفت و شکل آکادمیک پیدا کرد و مدون شد و دکتر این‌ها را در آثار ابوسعید ابوالخیر، شیخ جام و به خصوص شیخ عطار با مهارت پیدا کرد و همه در زیر لایه‌های فرهنگ عظیم اسلامی و ایرانی در کار ایشان نمایان شده‌است. از طرف دیگر ریشه‌های تجربه‌های عرفانی از عرفای اولیه را در زبان و بیان سیال و آسانی خود جاودانه کرده و دست‌ما به کار خود قرار داده‌اند.

یاحقی در ادامه به این موضوع اشاره می‌کند

دوران کهن ایران برای او بسیار جذاب است و در شعرش مشاهده می‌شود. به شهیدان وطن بسیار شغی می‌ورزد و علاقه دارد و هر آنچه در راستای پیشرفت و توسعه ایران است، از نگاه او خوب است. ساعی می‌گوید: آنچه شاعر «در کوچه باغ‌های نیشابور» را آزار می‌دهد و به فراوانی در شعرش پیداست، خفقان است. دوست دارد شعری می‌ورزد و علاقه دارد و هر آنچه در حرفشان را بگویند و چیزی را پنهان نکنند. گاهی در این راه مقایسه هم می‌کند. در شعر یاسا، (نام کتاب قانون چنگیزخان مغول) دانشگاه ما را با دانشگاه‌های ژاپن و هلندمقایسه می‌کند. این مقایسه‌ها در موارد دیگر به صورت پیدا و پنهان در اشعارش فراوان است. ساعی می‌گوید: در شعر م. سرشک شاعران مورد علاقه‌اش همچون ناظم حکمت، میرزاده عشقی، اخوان، نیما، بیدل و... و موسیقی‌دانانی همچون شجریان، باغ و بهیوهون حضور دارند و به یکایک آن‌ها ابراز لطف می‌کند. معاصران را دوست خود قلمداد می‌کند و به بزرگان شعر چه ایرانی و غیر ایرانی ارادت دارد. به گفته این منتقد ادبی، از دیگر نکات برجسته و

کلاس درس استاد

در اینستاگرام

سید محمدرضا هاشمی

روزی را که به دانشکده ادبیات دانشگاه تهران رفتم تا در کلاس استاد شفیعی کدکنی حاضر شوم، هیچ گاه فراموش نمی‌کنم. کلاسی که با ذهنیت ما درباره یک کلاس درس دانشگاهی، متفاوت است. شاگردان استاد از راه‌های دور و نزدیک خود را به کلاس مردی می‌رسانند که بوی اخوان ثالث می‌دهد. استاد، یکی از مهم‌ترین دارایی‌های زبان و ادبیات فارسی در روزگار ماست و شما در کلاس‌های او علاوه بر اینکه می‌توانید به قدر وسعتان از دریای علمش ذخیره کنید، ادب، تواضع، بزرگی و خیلی چیزهای دیگر را نیز می‌آموزید. به احتمال زیاد شما هم در وب‌گردی‌هایتان، عکس‌های این کلاس را دیده‌باشید؛ کلاسی که استادش شفیعی کدکنی بزرگ است که بدون هیچ ادعایی با لباس‌هایی ساده بر یک صندلی معمولی تکیه زده و شاگردانش او را دوره کرده‌اند. اما من می‌خواهم در این یادداشت برایتان از یک کلاس درس دیگری بگویم، کلاسی از راه دور که استاد آن هم، محمدرضا شفیعی کدکنی است. صفحه‌ای در اینستاگرام به آدرس «@shafiei_kadkani» وجود دارد که در پیشانی‌اش نوشته شده: «شفیعی کدکنی، معلم فرهنگ و ادبیات ایران» در ادامه هم تأکید شده که این صفحه از سوی ادمین، مدیریت می‌شود. این صفحه را ۱۵۷ هزار نفر دنبال می‌کنند و شما می‌توانید در این صفحه از کلاس‌های درس استاد بهره ببرید. ادمین این صفحه که به احتمال زیاد از شاگردان نزدیک